

ΚΟΥΣΟΒΙΣΤΑ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΚΤΙΣΤΑΔΙΩΤΩΝ

ΕΤΟΣ 3ο

φύλλο 21

ΑΠΡΙΛΙΟΣ — ΜΑΙΟΣ 1984

Φτενά χωράφια βολεμένα
σε πεζούλια
και γίδες που κρεμιούνται
πάνω σε γκρεμνούς,
Ετούτη είν' η Πατρίδα
μας' μα η πούλια
δε φέγγει πιο καθάρια σ'
άλλους ουρανοούς.
Γ. Κοτζιούλας

Ο ΠΛΑΤΑΝΟΣ

Στο χωριό μας υπάρχουν πολλά πλατάνια άλλα αιωνόβια και γέρικα, σαν αυτά που είναι στη βρύση η στη κατ' - βρύση άλλα συνιστούν δάσος κι' άλλα είναι ξεμοναχιασμένα. Το καμάρι όμως και το στολίδι, για όλους τους χωριανούς γι' αυτούς που ζουν κοντά του και γι' αυτούς που είναι μακριά είναι ο πλάτανος της πλατείας.

Ποιός απ' αυτούς που μένουν στο χωριό δεν γεύεται αχόρταγα τη δροσιά του και ποιός από τους ξενιτεμένους δεν νοσταλγεί τη σκιά του.

Πελώριος με το «κουλούρι» του. Βέβαια το «κουλούρι» του. Χωρίς αυτό δεν μετράει, δεν υπολογίζεται δεν νοείται πλάτανος. Πλάτανος χωρίς «κουλούρι» θάμοιαζε με ξυπόλητο «εν στολή» Στρατηγό.

Γύρω από αυτό το «κουλούρι» και πάνω σ' αυτό γύρισαν και κάθησαν όλες οι γενιές που γεννήθηκαν και μεγάλωσαν στο χωριό μετά το φύτεμα αυτού του σημαδιακού δένδρου. Σ' αυτό το «κουλούρι» παίζανε οι παραπάνω γενιές το «τοπ - τοπ - τίρι - τοπ» τις «φωλούλιες» το «κρυφτό» το «ποταμάκι» τις «γουρνούλες». Όλα σχεδόν τα παιχνίδια, εκτός βέβαια από τη «Γρούνα», για τί αυτή παίζονταν με προνομιακό δικαίωμα μόνο κάτω από τον πλάτανο της βρύσης. Πάνω στο ίδιο «κουλούρι» στήθηκαν πολλές φορές τα σκηνικά για τις μαθητικές παραστάσεις που παρουσίαζαν τα παιδιά του σχολείου στο τέλος κάθε σχολικής περιόδου, στις εξετάσεις όπως συνήθιζαν να λένε. Αποτελούσε το μόνιμο βήμα για τους ομιλητές που ήθελαν κάτι να ειπουν ή να ανακοινώσουν στους χωριανούς.

Αλλά και σήμερα, στις μέρες μας, το «κουλούρι» του πλατάνου είναι η εξέδρα είναι το «πάλκο» των καλλιτεχνικών συγκροτημάτων. Εκεί πάνω στο

«κουλούρι» στήνονται τα μικρόφωνα, ενισχυτές και τα λοιπά εξαρτήματα του συγκροτήματος που αναλαμβάνει να παίξει στο πανηγύρι της Αγίας Παρασκευής. Γύρω και ξέμακρτα από το «κουλούρι» χορεύονταν, χορεύεται και θα χορεύεται μια φορά το χρόνο απ' όλους τους χωριανούς μικρούς και μεγάλους το «Καγκελάρι» η οι «κύκλες» στη τοπική έκφραση. Ένας χορός που ενώνει όλους μαζί τους χωριανούς γι' αυτό και η σημασία του είναι ουσιαστική. Όλοι οι ξενιτεμένοι χωριανοί προσπαθούν να βρεθούν στο χωριό το πανηγύρι για να χορέψουν αυτό το χορό. Πανύψηλος ο πλάτανος, συνεχώς ανεβαίνει και φαρδύνει γιατί ο Αι - Νικόλας τον ευλογεί και τον προστατεύει. Κι αυτός από υποχρέωση γιγαντώνεται για να σκεπάζει και δροσίζει την εκκλησία του Αι - Νικόλα. Το παλιό σχολείο, η εκκλησία κι' ο πλάτανος αποτελούσαν για πολλές δεκαετίες ένα αρμονικό σύνολο.

Καθένα από τα παραπάνω πρόσφερε και προσφέρει με τον τρόπο του τις υπηρεσίες σ' ολόκληρες γενιές. Θαλερός με πυκνό και πλούσιο φύλλωμα δημιουργεί αυτό που όλοι αναζητούν στα λιοπύρια του Καλοκαιριού. Στον ίσκιο του καθόντανε και κάθονταν όλοι να ξανασάνουν. Κάτω από τον πλάτανο όλες τις ώρες της ημέρας ένα αερίκι φτασμένο από τις γύρω ράχες και από τα ρέματα φυσάει αδιάκοπα, έτσι ώστε η προσφορά του να είναι πλήρης, τέλεια και συνεχής. Είχε όμως ένα μόνιμο παράπονο. Γιατί από τη μια μεριά στερούνταν για πολλές δεκαετίες χρόνια τη συντροφιά μιας βρύσης με τρεχούμενο νερό έτσι που το κελάρισμα του ν' ανακατεύεται με το θρόισμα της φυλλωσιάς του για να προσφέρουν στους χωριανούς ένα μαγευτικό «Ντουέτο». Από την άλλη μεριά αισθάνονταν στενάχωρα στη μικρή πλατεία. Το στενάχωρο γίνονταν πιο έντονο και πιο ενοχλητικό γι' αυτόν όσο αυτός μεγάλωνε και γιγαντώνονταν.

Αλλά να, τα παιδιά που κάποτε δρόσισε και εξυηρέτησε με την σκιά του για τα παιχνίδια τους μεγάλωσαν, τα πιο πολλά ξενητεύτηκαν χωρίς να ξεχάσουν τις υποχρεώσεις τους. Φρόντισαν λοιπόν να του φέρουν κοντά του μια βρύση με πελεκητό κανούλι με τρεχούμενο νερό, και ταυτόχρονα του διπλασίασαν σχεδόν την πλατεία ώστε να αισθάνεται άνετα. Του ξενειότεψαν το «κουλούρι» του και στρώσαν το χώρο της πλατείας λες και του βάλανε χαλί αντάξιο της αρχοντιάς του. Σε στιγμές ησυχίας και ηρεμίας, σε στιγμές που ολόγυρα η φύση ησυχάζει κι' οι χωριανοί ξαποστένουν από τον κάματο της ημέρας αρχίζει να μουρμουρίζει με το θρόισμα των φύλλων και να προσπαθεί να διηγηθεί την ιστορία του χωριού, έτσι όπως αυτός τη θυμάται από τα παιδικά του χρόνια. Προσπαθεί να ειπεί, στους νεότερους για τους παλιότερους, σ' αυτούς που τον ακούν σήμερα για εκείνους που ζήσαν μαζί του άλλοτε. Κι' όσοι έχουν τη δύναμη και την υπομονή τον αφογκράζονται κι' αντιλαμβάνονται να τους λέει για τα περασμένα, για τις χαρές, για τις λύπες των Κουσοβιστών. Για τα βαφτίσια των παιδιών, για τους γάμους των νέων, για τα πανηγύρια και τα γλέντια, για τα τραγούδια και τα ξεφαντώματα.

Δεν θα παραλείψει όμως σαν καλός αφηγητής που είναι να τους ιστορήσει και για τις πίκρες τους, τα δάκρυα τους για τους κρυφούς καημούς για τους γέμτους δάκρυα αποχαιρετισμού των ξενιτεμένων. Θυμάται καλά τα μοιρολόγια των γυναικών που αποχαιρετούσαν αυτούς που τους βγάζανε στολισμένους από

την εκκλησιά και τους ξεπροβόδαγαν για το μεγάλο ταξίδι χωρίς γυρισμό. Και βέβαια θα αναφέρει και τις δαφωνίες που είχαν σαν χωριανοί, αλλά και τη συμπάρσταση που έδειχνε ο ένας στον άλλον στις δύσκολες στιγμές.

Βασικά όμως θα τονίσει και θα επιμείνει σ' αυτό το σημείο της αφηγήσεως του, ώστε να το αφουγκραστούμε όλοι μας και να το κατανοήσουμε, ότι οι χωριανοί που πέρασαν και φύγανε κι' αυτοί που συνεχώς ακολουθούν τους προηγούμενους ήταν και είναι καλόκαρδοι, καλοκάγαθοι

γεμάτοι από αγάπη για όλους, είχαν τις αδυναμίες τους τα μικροελαττώματα σαν άνθρωποι άλλωστε, είχαν όμως στη πλειονότητά τους χαρίσματα που τους ένωναν. Νοικοκυραίοι, δουλεταράδες, φιλοπρόδοι, φιλήσυχτοι, φτωχοί αλλά τίμιοι, μαστόροι τότε οι πολλοί, αλλά ξακουστοί για την τέχνη τους. Θυμάται ακόμη τη κλειστή τους οικονομία, τη κτηνοτροφία τους που ήταν αξιόλογη και την καλλιέργεια των λιγιστών χωραφιών, έδειχναν αγάπη για τη γη τους

συνέχεια στην 2η σελίδα

ΚΟΥΣΟΒΙΣΤΑ

Είσαι πηγή, αστήρευτη, γνήσιων ανθρώπων, γεννήτρα των παπουδών μου και των συγχωριανών των, εσύ, όπου ανάδειξες γενιές δουλεταράδων, καταξιωμένων μάστορων και ζηλευτών χτιστάδων, που αγωνίστηκαν σκληρά σε χρόνια περασμένα και δίκαια σ' έκαναν γνωστή στα ξένα.

Εσύ, απ' όλα τα χωριά φαντάζεις Κουσοβίστα, πανέμορφη, τρισέχαρη, ολόσωστη πριγκίπισσα. Στις σκιερές σου ρεματιές με τα ψηλά πλατάνια, στις κρυσταλλένες τις πηγές και στα στενά ρουμάνια, όπου κι αν περιδιαβώ, είτε πρωί είτε βράδυ, γαλήνη και αναπαυτό μόνο ο νους μου θάβρει.

Γι' αυτό και τα Χριστούγεννα και τη Πρωτοχρονιά και του Αγίου Πνεύματος και τη Πρωτομαγιά όπως και της Αγία — Παρασκευής και της Αγία — Τριάδας, όλο το χρόνο, πάντοτε, Χειμώνα — Καλοκαίρι, ένα ζητάω απ' το Θεό, κοντά σου να με φέρει.

Να ξαποστάσω μια στιγμή στη δροσερή σου αγκάλη κι ύστερα θε να ριχτώ μες στου χορού τη ζάλη, να πω τραγούδια όμορφα, τραγούδια πικραμένα, για της αγάπης τη φωτιά, για τον κα'υμό στα ξένα, να πω κρασί απ' τ' αμπέλια σου, γλυκό και μυρωμένο και ζαλισμένος έπειτα τον κούκο να προσμένω, να φθάσει με το πρώτο τρελλά να με πλανέψει με το γλυκό του λάλημα και να με συντροφεύει.

Κι όταν μετά, το απαλό και το δροσάτο αγέρι, με ανοιγμένη όρεξη, στο σπίτι θα με φέρει, θέλω να φάω πρώτο από ψωμί σταρίσιο και πίτα από λάχανα κι από τυρί σπιτίσιο, να φάω κορφή και ξινόγαλο την ώρα που το φτιάχνουν και άγριο μέλι να γευτώ, εκεί όπου το βγάζουν, να βρώ και μια κρυόβρυση, να πιώ, να ξεδιψάσω και να χωνέψω στη στιγμή και πάλι να πεινάσω.

Και μες στ' απομεινέρο, θέλω να μ' εύρη ο ύπνος κάτω από έλατο ψηλού και λιγερού τον ίσκιο, με των πουλιών το κελάρισμα, ως θάμαι κουρασμένος, μα και συνάμα ήρεμος και τρισευτυχισμένος. Κι όταν πια το δειλινό, π' Αι — Νικόλα η καπνά σημάνει για εσπερινό, θέλω μια λαμπάδα να' νάψω μες την εκκλησιά, μ' αυτή να ευχαριστήσω το Θεό, για όλα όσα μας χάρισε να τον δοξολογήσω.

Χρήστος Γ. ΚΑΛΥΒΑΣ

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Κ. ΛΕΝΗΣ

Στις 29 Μαρτίου 1984 πέθανε, ο συγγχωριανός μας Κ. Λένης και κηδεύτηκε στη Θεσσαλονίκη. Γεννήθηκε στο χωριό μας το 1899 όπου και τε λειώσε τις εγκύκλιες σπουδές του. Γόνος παλαιάς αττριαρχικής οικογένειας: με πολλά μέλη, γι' αυτό και από το νεαρόν της ηλικίας του ξενιτεύτηκε μαζί με τα δυο από τα αδελφια του. Οριστικά εγκαταστάθηκε στη Θεσσαλονίκη όπου και υπηρέτησε ως υπάλληλος του Δημόσιου Ταμείου και όπου ως συνταξιούχος διήλθε μέχρι τον θάνατόν του. Το 1953 έχασε το σύντροφο της ζωής του, την εξαίρετη και αείμνηστη σύζυγό του και στο υπόλοιπο της ζωής του όλη του την αγάπη την εξάντλησε στη μοναχοκόρη του.

Είχα το προνόμιο και την ευτυχία να γνωρίσω τον αλησμόνητο Δήμο πολύ καλά. Άνθρωπος με αυστηρές και υγιείς αρχές διακατεχόμενο από τις ακατάληπτες ανθρωπιστικές και ηθικές αξίες και ήταν πλουτισμένος με ψυχικά χαρίσματα τέτοια και τόσα ώστε εύκολα κανείς να διαπίστωνε την ξεχωριστή του προσωπικότητα που ήταν ταυτοχρόνα αξιοσέβαστη και επιβλητική. Εύχομαι στον Πανέγαθο Θεό να παρηγορεί την κόρη του και να της βαλσαμώνει τον πόνο της.

Γ. Χ. Κ.

Εισφορές για την ανέγερση και αποπεράτωση της εκκλησίας του Νεκροταφείου

1. Μπριασούλης Ιωάννης Βασ.	δρχ.	2000
2. Βασιλόκης Νικηφόρος	δρχ.	1500
3. Καλύβας Γρηγόριος	δρχ.	1000
4. Μπιτχαβός Χρήστος (ιερέυς)	δρχ.	1000
5. Τόλη Παναγιώτα	δρχ.	5000
6. Βήχας Τάκης Ιωαν.	δρχ.	1000
7. Γιαννάκης Δημήτριος Αθαν.	δρχ.	1000
8. Βήχας Λεωνίδας Γεωρ.	δρχ.	1000
9. Μήτσος Τάκης Ευσθ.	δρχ.	1000
10. Φλώρος Ανδρέας Γεωρ.	δρχ.	1000
11. Μπιτχαβός Λάμπρος Βασ.	δρχ.	1000
12. Βήχας Στέφανος Κων.	δρχ.	2000
13. Βήχα Μαριγούλα Δημ.	δρχ.	1000
14. Γιώτης Βασίλειος Νικ.	δρχ.	1000
15. Γιαννάκης Ιωάννης Χρ.	δρχ.	1000
16. Τόλης Δημήτριος Γεωρ.	δρχ.	2000
17. Ανώνυμα	δρχ.	5000
18. Βήχας Κων/νος Ιωαν.	δρχ.	1000

Επίσης απο τυπογραφικό λάθος δεν γράφτηκαν σωστά τα ονόματα, των παρακάτω συγγχωριανών μας που πλήρωσαν—στο 19ο φύλλο της εφημερίδας.

1. Παπακώστας Χρήστος Νικ.	δρχ.	1000
2. Γιώτης Νικόλαος Ιωαν. Χρ	δρχ.	1000
3. Παπαθεοδώρου Δημοσθένης Δημ.	δρχ.	2000

ΚΟΥΣΟΒΙΣΤΑ

Διμηνιαία έκδοση της Αδελφότητας Κτισταδιωτών Άρτας «Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: Αδελφότητα Κτισταδιωτών Άρτας

Υπεύθυνος σύμφωνα με το Νόμο ΓΕΩΡ ΧΡ ΚΑΛΥΒΑΣ

Διαχειριστής οικονομικού: ΚΩΝ Η ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Ετήσια εσωτερικού δρχ. 250 Εξωτερικού δρχ. 1000 Κοινοτήτων δρχ. 500

Γραφεία: ΜΑΝΕΓΑ 1 ΑΡΤΑ

Οι γνώμες των συνεργατών δεν εκφράζουν απαραίτητα και τις απόψεις του Δ.Σ.

Ο ΠΛΑΤΑΝΟΣ

Συνέχεια από την 1η σελίδα

κι αυτή τους ανταποδίδε πέρα από τη δύναμη της μια και γνώριζε ότι σ' άλ

λες περιοχές οι άνθρωποι ζουν από τη γη τους ενώ εδώ ζουν για τη γη τους. Τέλος θα τους ειπεί ότι

Βγάλτ' Θοδωρή μ'

Χειμώνας από τους βαρείς, από εκείνους που ανάγκαζαν τους χωριανούς ν' ανοίγουν τους δρόμους με τα φτυάρια γιατί αυτό το πρωινό το χιόνι είχε ξεπεράσει το ένα μέτρο και συνεχιζόταν να στιβάζει (πέφτει).

Καλά οι κυνηγοί με τα ζαγάρια η χωρίς ζαγάρια, ξεκίνησαν είχαν περάσει άλλοι για τη Ζάγκλα για κανένα κουνάβι, άλλοι για το παληοπλάτανο κι' άλλοι οι πιο τολμηροί για τη Δραμπαλούλα και τη σβάρρα.

Οι γεροντότεροι πήγαν στα πλατάνια, στο παληογγο στη ράχη του κούτσουρου η στα γράβια.

Τα παιδιά δεν ξεμύτησαν για το σχολείο ούτε τα Βιλιότκια, ούτε τα Γιαννακάκια, ούτε τα Λενάκια ακούστηκαν να υπολοίπα αφορμή ζήτηγαν και η απόφαση πάρθηκε από παραθύρι σε παραθύρι. Πολύ το χιόνι δεν σπάμε ως το σχολείο. Βλέπετε εκείνα τα χρόνια δεν κηρύσσονταν σε κατάσταση ανάγκης οι περιοχές που δεινοπαθούσαν από θεομηνίες. Μέχρι το κουλτσισό καμιά κυκλοφορία στο χωριό εκτός των κυνηγών. Η ζωή προσδίδονταν μόνο από τα μπουχαριά που ξέρναγαν καπνό από κούτσουρα πουρναρίσια και από τις μυρωδιές που προκαλούσε το τσιγάρισμα του τραχανά και της μπαζίνας.

Κοντά στο μεσημερικό αποκαταστάθηκε η κανονική κυκλοφορία και ήδη οι πρώτοι κυνηγοί γύρισαν. Η Βασιλαίνα είχε το Μήτσο τότε 5 χρονών περίπου, τον πήρε από το χέρι και ξεκίνησε για τα μαγαζιά για ν' αγοράσει τα χρειαζούμενα. Μόλις έφτασε στα Θεωδωρέϊκα εκείνη ακριβώς τη στιγμή συνάντησε μπροστά στην αυλόπορτα, το Θοδωρή με μια χοντρή και φαρδιά χλαίνη. Ο Μήτσος αν και μικρός πήρε χαμπάρι ότι η χλαίνη κάτι κρύβει, οπότε άρχισε να μυρλίζει θέλω να την δω, θέλω να την δω, θέλω να την δω.

Στην αρχή η Βασιλαίνα δεν κατάλαβε και συνέχισε την κουβέντα με το Θοδωρή Ο Μήτσος όμως βίδωσε περισσότερο το μύρισμα και μουτζουλεύοντας φώναζε πλέον θέλω να την δω. Η Βασιλαίνα για να μην του χαλάσει το χατήρι άρχισε κι' αυτή με τη σειρά της να παρακαλεί: Βγάλτ' Θοδωρή μ', βγάλτ' Θοδωρή μ' να την ειδεί ο Μήτσος. Ο Θοδωρή φαίνεται πως θάταν και λίγο πλακατζής έκανε πως δεν πρόσχε και συνέχισε τη κουβέντα. Πάλι ο Μήτσος, θέλω

να την ειδώ, θέλω να την ειδώ η Βασιλαίνα στο ίδιο μοτίβο βγάλτ' Θοδωρή μ', να την ειδεί ο Μήτσος. Δεν την βγάζω γιατί θα σκιαχτεί, είναι μεγάλη και κάνει σαν ζωντανή θα του κοπεί το αίμα. Βγάλτ' Θοδωρή μ' κι' ας σκιαχτεί. Οπότε ο Θοδωρή ανοίγει τη χλαίνη και άφησε να πέσει από μέσα κατά την αυλή μια πελώρια πράγματι αλεπού. Μάνα και γιός ικανοποιήθηκαν από το θέαμα και συνέχισαν το δρόμο για τα μαγαζιά.

ΓΙΩΚΑΛ

ΓΙΩΚΑΛ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Λάβαμε τις παρακάτω Συνδρομές της Εφημερίδας μας.

1. Κοντογεώργου Γεωργία	Αθήνα δρχ.	500
2. Μήτσου Ευαγγελή Στεφ.	Άρτα δρχ.	500
3. Γιώτης Ιωάννης Νικ.	Άρτα δρχ.	300
4. Λάμπρου Λάμπρος Γεωρ.	Άρτα δρχ.	500
5. Κουρτέσας Νικόλαος	Άρτα δρχ.	500
6. Γιαννάκης Γεώργιος Βασ.	Κτιστάδες δρχ.	500
7. Γιαννάκης Βασίλειος Γεωρ.	Κτιστάδες δρχ.	500
8. Λένης Δημήτριος Κων.	Σουδηία δρχ.	1240
9. ΑΠαδημητρίου Γεώργιος Δημ	Άρτα δρχ.	300
10. Γιαννάκης Σπυρίδων	Άρτα δρχ.	500
11. Μπριασούλης Ιωάννης Βασ.	Άρτα δρχ.	400
12. Μισιτζίανος Κων/νος	Άρτα δρχ.	500
13. Μπιτχαβός Ιωάννης Χρ.	Ιωάννινα δρχ.	500
14. Μπιτχαβός Βασίλειος Χρ.	Ιωάννινα δρχ.	500
15. Μήτσος Γεώργιος Κων.	Κτιστάδες δρχ.	500
16. Μπιτχαβός Βασίλειος Λομ.	Κτιστάδες δρχ.	250
17. Μπιτχαβός Λάμπρος Βασ.	Αθήνα δρχ.	250
18. Βήχας Κων/νος Ιωαν.	Άρτα δρχ.	250
19. Παππάς Μιχαήλ	Άρτα δρχ.	250
20. Μπριασούλης Θεοφάνης Κων	Κτιστάδες δρχ.	500
21. Μπριασούλης Χρήστος Ιωαν.	Κτιστάδες δρχ.	500
22. Βασίλειου Φώτιος	Χαλκιάδες δρχ.	300
23. Μπιτχαβός Περικλής	Τρίκαλα δρχ.	1000
24. Βήχας Λεωνίδας Γεωρ.	Κτιστάδες δρχ.	500
25. Βήχας Δημήτριος Λεων.	Άρτα δρχ.	500
26. Βήχας Κων/νος Δημ.	Ιωάννινα δρχ.	2000
27. Γιαννάκης Κων/νος Βασ.	Πρέβεζα δρχ.	500
28. Καλύβας Γρηγόριος Γεωρ.	Άρτα δρχ.	500
29. Καλύβας Γεώργιος Γρηγ.	Αθήνα δρχ.	500
30. Καλύβας Γεώργιος Χρ.	Άρτα δρχ.	500
31. Μπιτχαβός Χρήστος Βασ.	Ηγουμενίτσα δρχ.	500
32. Γιώτης Βασίλειος Νικ.	Άρτα δρχ.	500
33. Γιαννακάκης Νικόλαος	Άρτα δρχ.	300
34. Παπανδρέου Σταματία	Αυστραλία δρχ.	3000
35. Παπαδημητρίου Βασίλειος Ι.	Αυστραλία δρχ	500
36. Παπαθανασίου Γεώργιος Κ.	Άρτα δρχ.	300
37. Μήτσος Κων/νος Δημ.	Άρτα δρχ.	300
38. Παπαθεοδώρου Κων/νος Δ.	Κως δρχ.	1.000
39. Γιαννάκης Χρήστος Αθαν.	Κτιστάδες δρχ.	500
40. Βήχας Κων/νος Ιων.	Ιωάννινα δρχ.	300
41. Μπριασούλης Χριστόδ. Χρ.	Αγρίνιο δρχ.	1000
42. ΑΠαδημητρίου Άγγελος Ηλ.	Αγρίνιο δρχ.	2000
43. Παπαθεοδώρου Δημοσθένης Δημ.	Κτιστάδες δρχ.	250
44. Λένης Νικόλαος Γεωρ.	Άρτα δρχ.	250
45. Λένης Γεώργιος Νικ.	Αθήνα δρχ.	250
46. Γιαννάκη Νίκη Θεοφ.	Φιλιππιάδα δρχ.	500
47. Βήχας Κων/νος Νικ.	Τρίκαλα δρχ.	500
48. Τζουμερκιώτης Χρήστος	Τρίκαλα δρχ.	500

Κυριακάτικο πρωινό της Τυρινής αποκριάς στο χωριό..

Κατά της δέκα «ο ήλιος με δόντια» πάσκεζε να λυώσει το χιονάκι πουχε ασπρίσει το χωριό το βράδυ Όπου είχε προσύλιο τα κατάφερε. Απόμειναν να ασπρίζουν σαν ξεφτισμένα

μαπαλώματα οι νεροφαγίες και τα απόσκια.

Στις ασβότρυπες της Μαγγίζας δυο λαγόσκυλα κλαφούναγαν μια αλεπού που τα πηγαινόφερνε μέ-

Αναμνήσεις από τα παιδικά μου χρόνια

Θυμάμαι ότι ήταν ένα φθινοπωρινό απόγευμα του 40. Εγώ με τα άλλα τζουμποπαιδα, μια μπουκιά παιδι με μια πάννη σάκα κρεμασμένη στον ώμο που μου έφτανε μέχρι το πόδι μου, είχα πάει στο σχολείο που ήταν τότε απέναντι από εκεί που ο μπάμπας μου ο Κώστα Θεοχάρης έφαγε κάθε Κυριακή τα μανάρια και πωλούσε το Κυριακάτικο κρέας στους χωριανούς μας. Ξαφνικά, ενώ το μάθημα

συνεχιζόταν από την δασκάλα μας την κυρία Μαρίκα, ακούσα με έξω βομβαρδισμούς. Μικρά, όπως ήμασταν (ήμουν στην πρώτη τάξη τότε) ψ δεν μπορούσαμε να καταλάβουμε τι ήταν. Τότε η δασκάλα μας μας ειπέ: «Αεροπλάνα των Ιταλών μας βομβαρδίζουν. Να βγείτε σιγά σιγά από το σχολείο και να πάτε προφυλακτικά στα σπίτια σας». Όταν βγήκαμε από το σχολείο, είδαμε στον ουρανό 3—4 αεροπλάνα να βομβαρδίζουν το χωριό. Έξω από το σχολείο ήταν μια σωστή κόλαση που έφταναν τα ξέφρενα κτυπήματα της καμπίνας, τα μουγκρίσματα των αεροπλάνων, οι βομβές που έπεφταν όμως. Τα συρματάκια των φοβισμένων σκυλιών και οι σπαρτακτικές φωνές των μανδύλων μας που φώναζαν τα ονόματά μας. Όλα τα παραπάνω ήταν ανακατεμένα με τα στοιχεία της φύσεως, γιατί ήταν βροχερό το απόγευμα: αστραπές που έσχιζαν τον ουρανό και οι μουμουνηντά και έπεφτε μια γερή φθινοπωρινή μπόρα. Πραγματικός χαλασμός κόμου για την ψυχή ενός εξάχρονου παιδιού. Εμένα, θυμάμαι, ήλθε η μάνα μου και με βρήκε κάτω από το καμπαναριό του Αγ-Νικόλα μας μαζί με τον Κώστα του Νίκου Βήχα (δεν θυμάμαι πως πήγαμε εκεί και ούτε πόση ώρα ήμασταν). Μόλις με είδε, με δάκρυα που έτρεχαν ποτάμι από τα μάτια της, σαν ελαφίνα, έπεσε επάνω μου να με προστατέψει από το κακό που γινόταν και, αφού με γέμισε με τα φιλιότητά της μου ειπέ: «Παιδί μου, σε φύλαξε ο Αγ-Νικόλας και δεν σε σκότωσαν οι άτιμοι! Εγώ θα του ανώψω μια λαμπάδα ίσια με το μπόι σου!» Άναψε πολλές λαμπάδες η μάνα μου για την υγεία μου και την υγεία των άλλων αδελφών μου,

όπως κάνει κάθε μάνα για την υγεία των παιδιών της που κινδυνεύουν.

Θυμάμαι ότι ήταν το 40, ύστερα από το παραπάνω περιστατικό: Ο πατέρας το βράδυ μας ειπέ: «αύριο φεύγω για το μέτωπο» και απευθυνόμενος στη μάνα μας της ειπέ: «Να προσέχεις τα παιδιά!» και απευθυνόμενος σε μένα και στο Γιώργο μας ειπέ: «Ξεις τώρα είστε οι άντρες του σπιτιού, να προσέχετε το σπίτι και τη μάνα σας!» Την άλλη μέρα, αφού μας φίλησε όλους, μας ειπέ: «Να προσεύχεσθε για μένα και για την Πατρίδα. Θα γυρίσουμε νικητές!» Θυμάμαι χαρακτηριστικά: όταν χάνονταν στη ράχη του Μπαρλόκου, μας κοιτούσε το άσπρο του μαντήλι και μας αποχαιρετούσε. Συγκλονιστικές στιγμές!

41 Ήλθε η πείνα, αφού οι Ιταλοί με την βοήθεια των Γερμανών μας νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (τότε χάσαμε ένα αδελφάκι μου, τον Τάκη). Κοιτάζαμε την παπιά να βγάλει κανένα ξεροκόματο για να χορτάσουμε. Μάταια όμως. Τότε εγώ με τον ξάδελφό μου τον Μήτσο κλέψαμε λίγο καλαμπόκιο και νίκησαν. Στα φτωχόσπιτα των ορεινών Τζουμερικών και του χωριού μας η πείνα θέρριζε ψυχές (

Τα προβλήματα του χωριού μας και οι λύσεις τους

ΟΔΟΠΟΙΑ

Σε μια λεπτομερή εξέταση του προβλήματος της οδοποιΐας θάπρεπε ν' αναφερθεί κανείς χωριστά στους επαρχιακούς που άπτονται της ευρύτερης περιοχής, στους εσωτερικούς κοινοτικούς δρόμους του οικισμού και στους αγροτικούς και δασικούς δρόμους, που συνδέουν τον οικισμό με τα αγροκτήματα και τις δασικές εκτάσεις.

Επαρχιακός δρόμος είναι αυτός που συνδέει το χωριό καθώς και τα άλλα χωριά της περιοχής τόσο με τα Γιάννενα όσο και με την Άρτα. Το τμήμα μάλιστα που περνάει μέσα από το χωριό μας ανήκει στην 2η επαρχιακή οδό του Ν. Ιωαννίνων και αποτελεί συγχρόνως και τον βασικότερο δρόμο μέσα στην κοινότητα, που συνέβαλε αποφασιστικά στην παραπέρα ανάπτυξη της. Είναι ασφαλτοστρωμένος στο σύνολό του με ικανοποιητικά γεωμετρικά στοιχεία, αλλά από έλλειψη συντήρησης έχει υποστεί πολλές φθορές που συνεχώς αυξάνονται, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται δυσχέρειες κι' ακόμη και κίνδυνοι στην κυκλοφορία των οχημάτων και δυσκολία αντιμετώπισης μελλοντικά αυτών των φθορών, γιατί θα αυξηθεί πολύ το κόστος αποκατάστασής τους.

Με την κατασκευή του δρόμου αυτού μέσα από τον οικισμό ωφελήθηκε βέβαια η κοινότητα και έγινε μάλιστα και συγκοινωνιακός κόμβος της περιοχής, αλλά η αυξημένη κίνηση τροχοφόρων κατά τους θερινούς μήνες καθώς και στις γιορτές των Χριστουγέννων και του Πάσχα, δημιουργεί πολλές δυσχέρειες και κινδύνους στους κατοίκους και κρίνεται επιβεβλημένη η παράκαμψη εκείνων που πάνε ή έρχονται προς και από Πράματα, Μελισσοουργούς κ.λ.π. Το 1981 άρχισαν οι εργασίες βελτίωσης του υπάρχοντος δρόμου παράκαμψης από Κουρεμένου μέχρι ελιγμού του ασφαλτοστρωμένου δρόμου Κτιστάδων — Πραμάντων, με διαπλάτυνσεις, κατασκευή συμπληρωματικών τεχνικών κλπ. αλλά οι εργασίες, για διάφορους λόγους, δεν ολοκληρώθηκαν. Η κοινότητα μας λοιπόν αναφορικά με το επαρχιακό δίκτυο έχει να προτείνει και να ζητήσει 1) Την συνεχή συντήρηση και βελτίωση των ασφαλτοστρωμένων επαρχιακών δρόμων που συνδέουν την κοινότητά μας με την Άρτα και τα Γιάννενα και τα άλλα χωριά της περιοχής, που φυσικά θα πρέπει να είναι αίτημα όλων των άλλων κατοίκων της περιοχής και 2) Την αποπεράτωση του παρακαμπηρίου τμήματος του δρόμου προς Πράματα με την εκτέλεση των υπολοίπων εργασιών οδοστρωσίας και ασφαλιστικού τύπου. Η δαπάνη για τις εργασίες αυτές προεκτιμάται της τάξης των 6.000.000 δρχ. και πρέπει να ζητηθεί, με κοινό υπόμνημα των Κοινοτικών Συμβουλίων ή των Προέδρων Κτιστάδων και Πραμάντων, από την Νομαρχία Ιωαννίνων. Η ένταξη του έργου στο περιφερειακό Πρόγραμμα Δημ. Επενδύσεων (ΣΑΝΤ) μπορεί να γίνει και κατά το τρέχον, έτος 1984 οπότε θα είναι εφικτή και η κατασκευή του μέχρι το φθινόπωρο.

Το κοινοτικό οδικό δίκτυο αναφέρεται στους εσωτερικούς δρόμους του οικισμού και μάλιστα όπως αυτός διαμορφώθηκε μετά την τελευταία γενική ανοικτή διάσκεψη και όπως προβλέπεται να επεκταθεί μελλοντικά.

Όπως θ' αναφερθεί αναλυτικότερα και σ' άλλη εισήγησή μου, η επικοινωνία μεταξύ των συνοικιών καθώς και με το κέντρο του οικισμού παλιά γίνονταν με βατούς πεζόδρομους, χωρίς αξιόλογη υποδομή.

Η καθαλική χρήση των τροχοφόρων για την μεταφορά ανθρώπων εμπορευμάτων και υλικών κατασκευής των σπιτιών, λόγω μείωσης του χρόνου και του κόστους μεταφοράς και η έλλειψη γενικά εργατικών χεριών, κατέστησαν αναγκαία την κατασκευή κοινού δικτύου κατάλληλου εσωτερικού κοινοτικού οδικού δικτύου κατάλληλου για την κυκλοφορία των διαφόρων τροχοφόρων.

Έτσι τα τελευταία χρόνια κατασκευάστηκαν μερικοί τέτοιοι δρόμοι, που εξυπηρετούν ικανοποιητικά ένα μέρος των κατοίκων της κοινότητας, αλλά όχι το σύνολο αυτών. Απαιτείται επομένως η επισημάνση όλων των υπολοίπων δρόμων, των οποίων κρίνεται αναγκαία η κατασκευή ή αξιολόγηση και η ιεράρχηση τους και η τεκμηριωμένη πρόταση του Κοινοτικού Συμβουλίου προς την Νομαρχία Άρτας για την ένταξη τους σε πρόγραμμα χρηματοδότησης. Εδώ πρέπει ν' αναφερθεί ότι θα διευκολύνονταν αποφασιστικά η μελέτη και κατασκευή των δρόμων αν υπήρχε το σχετικό τοπογραφικό και κτηματογράφησης του οικισμού μας για το οποίο αναφέρθηκε στην πρώτη εισήγησή μου.

Γιατί με βάση αυτό, το σχέδιο θα μπορούσε να γίνει κατ' αρχήν ένα στοιχειώδες ρυμοτομικό σχέδιο του οικισμού μας στο οποίο θ' αείχαν χαραχθεί στο σύνολό τους οι κοινοτικοί δρόμοι, υπάρχοντες και νέοι, για την εξυπηρέτηση όλων των κατοίκων και την αξιοποίηση όλων των οικοπέδων.

Με βάση, στη συνέχεια αυτό το στοιχειώδες ρυμοτομικό σχέδιο και με τη αξιολόγηση και ιεράρχηση που θα γίνει από την κοινότητα μπορεί να συνταχθούν σταδιακά οι επιμέρους οικονομικοτεχνικές μελέτες για κάθε δρόμο από την αρμόδια υπηρεσία (ΤΥΔΚ) Άρτας ή και εθελοντικά από τεχνικούς του χωριού μας και να ζητηθεί η σταδιακή ένταξη τους στο Περιφερειακό Πρόγραμμα Δημ. Επενδύσεων του Ν. Άρτας (ΣΑΝΤ), για χρηματοδότηση κι εκτέλεση. Δεν είναι δυνατό ν' αναφερθεί εδώ ποι οι δρόμοι θα γίνουν και με ποιά προτεραιότητα, γιατί δεν μπορεί ούτε στοιχειωδώς να καθοριστούν και να προσδιοριστούν χωρίς ύπαρξη σχεδίου και χωρίς την ανάλογη προεργασία. Για να ειπωθεί ποιοι δρόμοι πρέπει να κατασκευασθούν απαιτείται με βάση το τοπογραφικό σχέδιο η σύνταξη του παραπάνω αναφερομένου στοιχειώδους ρυμοτομικού σχεδίου του οικισμού και για να καθορισθεί η προτεραιότητα κατασκευής τους θα πρέπει να συνεκτιμηθούν πολλοί παράγοντες και τελικά ν' αποφασίσουν οι ίδιοι οι κάτοικοι και το κοινοτικό Συμβούλιο. Βέβαια και χωρίς καμία από τις παραπάνω προκαταρκτικές εργασίες (τοπογραφικό σχέδιο στοιχειώδους ρυμοτομικού σχεδίου επί μέρους μελέτες των οποίων κρίνεται αναγκαία η κατασκευή ή αξιολόγηση και η ιεράρχηση τους και η τεκμηριωμένη πρόταση του Κοινοτικού Συμβουλίου προς την Νομαρχία Άρτας για την ένταξη τους σε πρόγραμμα χρηματοδότησης. Εδώ πρέπει ν' αναφερθεί ότι θα διευκολύνονταν αποφασιστικά η μελέτη και κατασκευή των δρόμων αν υπήρχε το σχετικό τοπογραφικό και κτηματογράφησης του οικισμού μας για το οποίο αναφέρθηκε στην πρώτη εισήγησή μου.

Γιατί με βάση αυτό, το σχέδιο θα μπορούσε να γίνει κατ' αρχήν ένα στοιχειώδες ρυμοτομικό σχέδιο του οικισμού μας στο οποίο θ' αείχαν χαραχθεί στο σύνολό τους οι κοινοτικοί δρόμοι, υπάρχοντες και νέοι, για την εξυπηρέτηση όλων των κατοίκων και την αξιοποίηση όλων των οικοπέδων. Με βάση, στη συνέχεια αυτό το στοιχειώδες ρυμοτομικό σχέδιο και με τη αξιολόγηση και ιεράρχηση που θα γίνει από την κοινότητα μπορεί να συνταχθούν σταδιακά οι επιμέρους οικονομικοτεχνικές μελέτες για κάθε δρόμο από την αρμόδια υπηρεσία (ΤΥΔΚ) Άρτας ή και εθελοντικά από τεχνικούς του χωριού μας και να ζητηθεί η σταδιακή ένταξη τους στο Περιφερειακό Πρόγραμμα Δημ. Επενδύσεων του Ν. Άρτας (ΣΑΝΤ), για χρηματοδότηση κι εκτέλεση. Δεν είναι δυνατό ν' αναφερθεί εδώ ποι οι δρόμοι θα γίνουν και με ποιά προτεραιότητα, γιατί δεν μπορεί ούτε στοιχειωδώς να καθοριστούν και να προσδιοριστούν χωρίς ύπαρξη σχεδίου και χωρίς την ανάλογη προεργασία. Για να ειπωθεί ποιοι δρόμοι πρέπει να κατασκευασθούν απαιτείται με βάση το τοπογραφικό σχέδιο η σύνταξη του παραπάνω αναφερομένου στοιχειώδους ρυμοτομικού σχεδίου του οικισμού και για να καθορισθεί η προτεραιότητα κατασκευής τους θα πρέπει να συνεκτιμηθούν πολλοί παράγοντες και τελικά ν' αποφασίσουν οι ίδιοι οι κάτοικοι και το κοινοτικό Συμβούλιο. Βέβαια και χωρίς καμία από τις παραπάνω προκαταρκτικές εργασίες (τοπογραφικό σχέδιο στοιχειώδους ρυμοτομικού σχεδίου επί μέρους μελέτες των οποίων κρίνεται αναγκαία η κατασκευή ή αξιολόγηση και η ιεράρχηση τους και η τεκμηριωμένη πρόταση του Κοινοτικού Συμβουλίου προς την Νομαρχία Άρτας για την ένταξη τους σε πρόγραμμα χρηματοδότησης. Εδώ πρέπει ν' αναφερθεί ότι θα διευκολύνονταν αποφασιστικά η μελέτη και κατασκευή των δρόμων αν υπήρχε το σχετικό τοπογραφικό και κτηματογράφησης του οικισμού μας για το οποίο αναφέρθηκε στην πρώτη εισήγησή μου.

Το έργο αυτό κρίνεται επιβεβλημένο και πρώτης προτεραιότητας και πρέπει να ζητηθεί και η ένταξη του από φέτος σε πρόγραμμα χρηματοδότησης με γενικό τίτλο «Κοινότητες — Κτιστάδων — Εσωτερικοί δρόμοι» με όσο γίνεται μεγαλύτερο προϋπολογισμό, έστω κι αν η χρηματοδότηση γίνεται σταδιακά σε δύο-τρία χρόνια. Ένας ικανοποιητικός πρώτος προϋπολογισμός αυτού του έργου θα ήταν της τάξης των 5.000.000 — 6.000.000 δρχ. με χρηματοδότηση 2-3 εκατομμυρίων κατ' έτος, ο οποίος θα προσαρμόζονταν ανάλογα στα επόμενα χρόνια. Οι ενέργειες για την ένταξη του παραπάνω έργου πρέπει να είναι άμεσες και συντονισμένες από όλους του φορείς (Κοινοτικό Συμβούλιο, αδελφότητες, εκπολιτιστικούς σύλλογους, εφημερίδα κλπ.) για να ενταχθεί από φέτος το έργο και να μην πάει χαμένη μια χρονιά ακόμη.

Υποχρέωση μου είναι, εδώ ν' αναφερθώ και στον τρόπο κατασκευής των κοινοτικών δρόμων, έστω κι αν υπάρχουν πολλές αντιρρήσεις σ' αυτό, γιατί μέχρι σήμερα έγιναν αποκλειστικά και μόνο με μπετόν, χωρίς να χρησιμοποιηθεί η πέτρα. Βέβαια το χωριό μας δεν ήταν ποτέ παραδοσιακό και δεν είχε ποτέ λιθόστρωτους δρόμους — καλύτερία — για να απαιτήσει κανένας και σήμερα την κατασκευή των δρόμων μ' αυτό τον τρόπο, που άλλωστε στις περισσότερες περιπτώσεις δεν ενδείκνυται να γίνει λόγω εδάφους.

Η χρήση όμως της πέτρας παλιά σαν μοναδικό υλικό για κάθε σχετική εργασία, όπως κατασκευή τοίχων κλπ. θα μπορούσε και σήμερα να μας υποχρεώσει ν' αντικαταστήσουμε το μπετόν με πέτρα τουλάχιστο στα κεντρικά — γύρω από την πλατεία — σημεία του χωριού μας, συμβάλλοντας έτσι στην διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και στην εν γένει αισθητική του τοπίου.

—σημεία του χωριού μας, συμβάλλοντας έτσι στην διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και στην εν γένει αισθητική του τοπίου.

Αγροτικούς δρόμους το χωριό μας ουσιαστικά δεν έχει, αφού δεν έχει καλλιεργήσιμα χωράφια. Τα λίγα χωράφια που καλλιεργούνταν παλιότερα, γιατί οι τότε ανάγκες το επέβαλαν, σήμερα έχουν εγκαταλειφθεί σχεδόν από όλους ακόμη και τα ποτιστικά. Έτσι δεν μπορεί ν' αναφερθεί, κανένας, σε προβλήματα αγροτικών δρόμων, για το χωριό μας.

Αντίθετα δασικούς δρόμους χρειαζόμαστε για να έχουμε τη δυνατότητα να κάνουμε προμήθεια καυσόξυλων αφού αυτά παραμένουν για το χωριό μας βασικό καύσιμο για τη θέρμανση των σπιτιών, ενώ θα πρέπει να τονισθεί εδώ ότι δεν διαθέτουμε δάση για άλλη εκμετάλλευση.

ΚΩΣΤΑΣ Δ. ΒΗΧΑΣ
Πολιτικός Μηχανικός

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΘΑΝΑΤΟΙ

— Απεβίωσε και κηδεύτηκε στη Θεσσαλονίκη ο Δημοσθένης Κ. Λένης. Η ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ εκφράζει τα θερμά της συλλυπητήρια στην κόρη του και στους λοιπούς συγγενείς.

— Απεβίωσε στην Αθήνα και κηδεύτηκε εκεί ο Χρήστος Χαλκιάς, (γαμπρός από κόρη του Γεωργίου Κ. Παπαθανασίου). Η ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ συλλυπείται εγκάρδια στην οικογένειά του και τους συγγενείς του.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Η ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ συγχαίρει εγκάρδια τον κ. Χρήστο Ηλ. Τζουμμερκιώτη, εκλεκτό της μέλος για την επάξια προαγωγή του στο βαθμό του Ταγματάρχη και για την ανάληψη υπ' αυτού της Διοικήσεως Ταγματος και του ευχεται και σ' ανώτερα.

ΜΕΤΑΘΕΣΗ

Μετατέθηκε στη Δίνα Τεχνικών Υπηρεσιών Τρικάλων, ο συγγραφέας μας Κωνσταντίνος Δ. Βήχας επιθεωρητής Δημ. Έργων με 2ο βαθμό, από τη ΠΥΔΕ Ρόδου. Η ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ του ευχεται γρήγορα να μετατεθεί εκεί που είναι η οικογένειά του.

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Παρακαλούμε όλους τους συγχωριανούς μας και κυρίως τους ξενιτεμένους όταν τους συμβαίνει κανένα κοινωνικό γεγονός, γεννήσεις, βαπτίσεις, γάμοι, επιτυχίες μαθητών κλπ. και εφ' όσον επιθυμούν να καταχωρηθεί στην εφημερίδα της «ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ» να μας το γνωρίζουν με ένα απλό σημείωμα.